

32001L0029

22.6.2001.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 167/10

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2001/29/EK
(2001. gada 22. maijs)
par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Līgums paredz izveidot iekšējo tirgu un radīt sistēmu, kas nodrošina netraucētu konkurenci iekšējā tirgū. Dalībvalstu tiesību aktu saskaņošana autortiesību un blakustiesību jomā veicina minēto mērķu sasniegšanu.
- (2) Eiropadomes 1994. gada 24. un 25. jūnija sanāksmē Korfu tika uzsvērtā vajadzība izveidot vispārēju un elastīgu tiesisku regulējumu Kopienas līmenī, lai veicinātu informācijas sabiedrības attīstību Eiropā. Šim nolūkam *inter alia* vajadzīgs jaunu produktu un pakalpojumu iekšējais tirgus. Lai nodrošinātu minēto reglamentējošo noteikumu sistēmu, svarīgi Kopienas tiesību akti jau ir pieņemti vai arī notiek to pieņemšana. Šajā sakarā autortiesības un blakustiesības ieņem nozīmīgu vietu, jo tās aizsargā un stimulē jaunu produktu un pakalpojumu attīstību un tirdzniecību, kā arī to radošā satura tapšanu un izmantošanu.
- (3) Ierosinātā saskaņošana palīdzēs īstenot iekšējā tirgus četras pamatbrīvības, un tā ir saistīta ar tiesību un jo sevišķi īpašuma, tajā skaitā intelektuālā īpašuma tiesību pamatprincipu un izpausmes brīvības, kā arī sabiedrības interešu ievērošanu.
- (4) Nodrošinot lielāku juridisko noteiktību un intelektuālā īpašuma labāku aizsardzību, autortiesību un blakustiesību saskaņots tiesiskais regulējums veicinās būtisku

ieguldījumu jaunradē un jauninājumos, tostarp tīklu infrastruktūrā, kas savukārt veicinās Eiropas rūpniecības izaugsmi un konkurētspējas palielināšanos gan satura un informācijas tehnoloģijas jomā, gan arī daudzās ražošanas nozarēs un kultūrā vispār. Tas aizsargās nodarbinātību un veicinās jaunu darba vietu rašanos.

- (5) Tehnoloģijai attīstoties, jaunrades, ražošanas un izmantošanas iespējas ir palielinājušās un kļuvušas daudzveidīgākas. Kaut arī nav vajadzīgas jaunas intelektuālā īpašuma aizsardzības koncepcijas, būtu jāpielāgo un jāpapildina esošie tiesību akti attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, lai tie pienācīgi atbilstu ekonomiskajam stāvoklim, piemēram, jauniem izmantošanas veidiem.
- (6) Ja neveic saskaņošanu Kopienas līmenī, attiecīgo valstu likumdošanas procesā, kas daudzās dalībvalstīs jau ir uzsākts, reaģējot uz tehnoloģiju jauninājumiem, var paredzēt ievērojami atšķirīgu aizsardzību un līdz ar to — ierobežojumus to pakalpojumu un produktu brīvai aprītei, kuri ietver intelektuālo īpašumu vai kuru pamatā ir intelektuālais īpašums; tas novedīs pie iekšējā tirgus jaunas sašķeltības un tiesiskās neatbilstības. Minēto juridisko atšķirību un nenoteiktības ietekme palielināsies līdz ar informācijas sabiedrības tālāku attīstību, kur jau ir ievērojami pieaugusi intelektuālā īpašuma pārrobežu izmantošana. Šī attīstība paplašinās un tai vajadzētu paplašināties. Būtiskas juridiskās atšķirības un nenoteiktība aizsardzībā var kavēt to jauno produktu ražošanas un pakalpojumu sniegšanas paplašināšanu, uz kuriem attiecas autortiesības un blakustiesības.
- (7) Tāpēc arī ir jāpielāgo un jāpapildina autortiesību un blakustiesību aizsardzības tiesiskais regulējums Kopienā, ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu iekšējā tirgus vienmērīgu darbību. Šajā sakarā būtu jāpielāgo tie attiecīgo valstu autortiesību un blakustiesību noteikumi, kas dalībvalstīs ievērojami atšķiras vai kas rada juridisku nenoteiktību, kavējot iekšējā tirgus vienmērīgu darbību un informācijas sabiedrības pienācīgu attīstību Eiropā, un būtu jāizvairās no attiecīgo valstu neatbilstīgas reakcijas uz tehnoloģiju attīstību, savukārt atšķirības, kas neatstāj negatīvu ietekmi uz iekšējā tirgus darbību, nevajadzētu novērst vai nepieļaut.
- (8) Informācijas sabiedrības atšķirīgā ietekme uz sociālo jomu, sabiedrību un kultūru liek ņemt vērā produktu un pakalpojumu satura īpašās pazīmes.

⁽¹⁾ OV C 108, 7.4.1998., 6. lpp. un

OV C 180, 25.6.1999., 6. lpp.

⁽²⁾ OV C 407, 28.12.1998., 30. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 1999. gada 10. februāra atzinums (OV C 150, 28.5.1999., 171. lpp.), Padomes 2000. gada 28. septembra kopējā nostāja (OV C 344, 1.12.2000., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2001. gada 14. marta lēmums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts). Padomes 2001. gada 9. aprīļa lēmums.

- (9) Autortiesību un blakustiesību saskaņošanas pamatā jābūt augstam aizsardzības līmenim, jo šīm tiesībām ir izšķiroša nozīme intelektuālajā jaunradē. To aizsardzība palīdz nodrošināt jaunrades uzturēšanu un attīstību autoru, izpildītāju, producentu, patērētāju, kultūras, rūpniecības un visas sabiedrības interesēs. Tāpēc intelektuālais īpašums ir atzīts par īpašuma neatņemamu sastāvdaļu.
- (10) Lai autori vai izpildītāji varētu turpināt savu radošo un māksliniecisko darbību, viņiem jāsaņem atbilstīga atlīdzība par viņu darbu izmantošanu, bet producentiem tā jāsaņem, lai varētu finansēt šo darbību. Lai izgatavotu produktus, piemēram, skaņu ierakstus, filmas vai multimediju produktus un sniegtu pakalpojumus, piemēram, pakalpojumus “pēc pieprasījuma”, vajadzīgi ievērojami ieguldījumi. Lai garantētu minētās atlīdzības pieejamību un nodrošinātu iespēju iegūt labu atdevi no ieguldījumiem, vajadzīga intelektuālā īpašuma tiesību pienācīga aizsardzība.
- (11) Autortiesību un blakustiesību stingra un efektīva aizsardzības sistēma ir viens no galvenajiem veidiem, kā nodrošināt to, lai Eiropas kultūras jaunrade un producēšana saņemtu vajadzīgos resursus, un kā aizsargāt mākslas darbu radītāju un izpildītāju neatkarību un cieņu.
- (12) Autortiesību darbu un blakustiesību objekta pienācīga aizsardzība ir ļoti svarīga arī no kultūras viedokļa. Līguma 151. pantā prasīts, lai Kopiena savā darbībā ņemtu vērā kultūras aspektus.
- (13) Lai aizsargātu darbus un citus tiesību objektus un sniegtu vajadzīgo informāciju par tiesībām, būtiska ir tehnisku pasākumu kopēja izvēle un atbilstīga piemērošana Eiropas līmenī, ciktāl šo pasākumu mērķis ir likumā paredzēto principu un garantiju īstenošana.
- (14) Šai direktīvai būtu jāveicina izglītība un kultūra, aizsargājot darbus un citus tiesību objektus un vienlaikus sabiedrības interesēs pieļaujot izņēmumus vai ierobežojumus, lai izglītotu un mācītu.
- (15) Diplomātu konferencē, kas Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) aizgādībā notika 1996. gada decembrī, pieņēma divus jaunus līgumus — “WIPO līgumu par autortiesībām” un “WIPO līgumu par izpildījumu un skaņu ierakstiem”, kuri attiecīgi paredzēja autoru aizsardzību un izpildītāju un skaņu ierakstu producentu aizsardzību. Minētie līgumi būtiski atjaunina autortiesību un blakustiesību starptautisko aizsardzību, jo īpaši attiecībā uz tā saukto “digitālo programmu”, un uzlabo līdzekļus cīņai pret pirātismu visā pasaulē. Kopiena un vairums dalībvalstu jau ir parakstījušas līgumus un pašlaik notiek gatavošanās līgumu ratificēšanai Kopienā un dalībvalstīs. Šo direktīvu arī izmanto, lai īstenotu vairākas jaunas starptautiskas saistības.
- (16) Atbildība par darbību tīkla vidē attiecas ne tikai uz autortiesībām un blakustiesībām, bet arī uz citām jomām, piemēram, uz goda aizskārumu, maldinošu reklāmu vai preču zīmju izmantošanas pārkāpumiem, un horizontāli ir aplūkota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) ⁽¹⁾, ar ko precizē un saskaņo dažādus juridiskus jautājumus, kuri saistīti ar informācijas sabiedrības pakalpojumiem, to skaitā ar elektronisko tirdzniecību. Šī direktīva būtu jāīsteno līdzīgā termiņā kā Direktīva par elektronisko tirdzniecību, jo minētā direktīva paredz saskaņotu principu un noteikumu sistēmu, kas *inter alia* attiecas uz šīs direktīvas nozīmīgām daļām. Šī direktīva neskar noteikumus, kas minētajā direktīvā attiecas uz atbildību.
- (17) Jo īpaši ņemot vērā prasības, ko izvirza digitālā vide, autortiesību aģentūrās jānodrošina augstāka racionalizācija un pārskatāmība attiecībā uz konkurences noteikumu ievērošanu.
- (18) Šī direktīva neskar dalībvalstu pasākumus, kas attiecas uz tiesību pārvaldību, piemēram, uz kolektīvajām licencēm.
- (19) Tiesību subjektu personiskās tiesības būtu jārealizē saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem un noteikumiem Bernes konvencijā par literāro un mākslas darbu aizsardzību, WIPO līgumā par autortiesībām un WIPO līgumā par izpildījumu un skaņu ierakstiem. Šī direktīva uz minētajām personiskajām tiesībām neattiecas.
- (20) Šīs direktīvas pamatā ir principi un noteikumi, kas jau ir paredzēti šajā jomā pašlaik spēkā esošajās direktīvas, un jo īpaši Direktīvā 91/250/EEK ⁽²⁾, Direktīvā 92/100/EEK ⁽³⁾, Direktīvā 93/83/EEK ⁽⁴⁾, Direktīvā 93/98/EEK ⁽⁵⁾ un Direktīvā 96/9/EK ⁽⁶⁾, un tā attīsta minētos principus un noteikumus un sasaista tos ar informācijas sabiedrību. Šīs direktīvas noteikumiem nebūtu jāskar minēto direktīvu noteikumi, ja vien šajā direktīvā nav paredzēts citādi.

⁽¹⁾ OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Direktīva 91/250/EEK (1991. gada 14. maijs) par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV L 122, 17.5.1991., 42. lpp.). Direktīvā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 93/98/EEK.

⁽³⁾ Padomes Direktīva 92/100/EEK (1992. gada 19. novembris) par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 346, 27.11.1992., 61. lpp.). Direktīvā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 93/98/EEK.

⁽⁴⁾ Padomes Direktīva 93/83/EEK (1993. gada 27. septembris) par dažu noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas izziņošanai ar satelīta palīdzību un kabeļu retranslācijai (OV L 248, 6.10.1993., 15. lpp.).

⁽⁵⁾ Padomes Direktīva 93/98/EEK (1993. gada 29. oktobris) par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu (OV L 290, 24.11.1993., 9. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 96/9/EK (1996. gada 11. marts) par datubāzu tiesisko aizsardzību (OV L 77, 27.3.1996., 20. lpp.).

- (21) Šai direktīvai attiecībā uz dažādiem labuma guvējiem būtu jādefinē to darbību joma, uz ko attiecas reproducēšanas tiesības. Tas būtu jā dara atbilstīgi *acquis communautaire*. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību iekšējā tirgū, vajadzīga šo darbību plaša definīcija.
- (22) Mērķi, uz kura sasniegšanu vērsts pienācīgs atbalsts kultūras pasākumu izplatīšanai, nedrīkst sasniegt, atsakoties no striktas tiesību aizsardzības vai neiebilstot pret viltotu vai pirātisku darbu izplatīšanas nelikumīgajiem veidiem.
- (23) Šai direktīvai būtu jāturpina saskaņot autora tiesības uz izziņošanu. Šīs tiesības būtu jāsaprot plašā nozīmē — kā tādas, kas attiecas uz visa veida izziņošanu sabiedrībai, kura nav klāt vietā, kur notikusi sākotnējā izziņošana. Šīm tiesībām būtu jāattiecas uz darba visa veida raidīšanu vai atkārtotu raidīšanu sabiedrībai, izmantojot vai neizmantojot vadus, tajā skaitā raidīšanu ēterā. Šīm tiesībām nebūtu jāattiecas uz citām darbībām.
- (24) Tiesības publiskot 3. panta 2. punktā minēto tiesību objektu būtu jāsaprot kā tiesības, kas attiecas uz visām darbībām, ar kurām minēto tiesību objektu publisko tiem sabiedrības locekļiem, kas nav klāt vietā, kur notikusi sākotnējā publiskošanas darbība, un kas neattiecas uz citām darbībām.
- (25) Juridiskā nenoteiktība attiecībā uz tās aizsardzības raksturu un pakāpi, kas attiecas uz autortiesību darbu un tiesību objektu, ko aizsargā blakustiesības, raidīšanu tiklā pēc pieprasījuma, būtu novēršama, paredzot saskaņotu aizsardzību Kopienas līmenī. Būtu skaidri jānosaka, ka visiem tiesību subjektiem, ko atzīst šī direktīva, jābūt ekskluzīvām tiesībām publiskot autortiesību darbus vai citus tiesību objektus, izmantojot interaktīvu raidīšanu pēc pieprasījuma. Minēto interaktīvo raidīšanu pēc pieprasījuma raksturo fakts, ka sabiedrības locekļi tai var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlēta laikā.
- (26) Attiecībā uz raidorganizāciju, to radio un televīzijas produkciju, kuru neatņemama daļa ir komerciālo skaņu ierakstu mūzika, publiskošanu pakalpojumos pēc pieprasījuma, jāveicina kolektīvo licenču izmantošana, lai atvieglotu attiecīgo tiesību atgūšanu.
- (27) Tikai materiālo iespēju nodrošināšana, dodot iespēju veikt izziņošanu vai to veicot, pati neveido izziņošanu šīs direktīvas nozīmē.
- (28) Autortiesību aizsardzība saskaņā ar šo direktīvu ietver ekskluzīvas tiesības kontrolēt materializētā formā iemiesota darba izplatīšanu. Darba oriģināla vai kopiju pirmā pārdošana Kopienā, ko veic tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu, izbeidz tiesības kontrolēt minētā darba turpmāku pārdošanu Kopienā. Šīm tiesībām nebūtu jāizbeidzas attiecībā uz oriģinālu vai kopijām, ko tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu pārdod ārpus Kopienas. Autoru nomas un patapinājuma tiesības ir noteiktas Direktīvā 92/100/EEK. Šajā direktīvā paredzētās izplatīšanas tiesības neskar noteikumus, kas attiecas uz minētās direktīvas I nodaļā ietvertajām nomas un patapinājuma tiesībām.
- (29) Jautājums par tiesību izbeigšanos nerodas pakalpojumu gadījumā un jo īpaši tiešsaistes pakalpojumu gadījumā. Tas attiecas arī uz darba vai cita tiesību objekta fizisku kopiju, kuru izgatavojis attiecīgā pakalpojuma izmantotājs ar tiesību subjekta piekrišanu. Tāpēc to pašu noteikumu piemēro darbu vai cita tiesību objekta oriģināla un kopiju nomāšanai un patapināšanai, kas pēc būtības ir pakalpojumi. Atšķirībā no lasāmatmiņas kompaktdiskiem vai interaktīvajiem kompaktdiskiem, kur intelektuālais īpašums ir ierakstīts fiziskā nesējā, proti, kā prece, katrs tiešsaistes pakalpojums faktiski ir darbība, kam vajadzīga atļauja, ja to paredz autortiesības vai blakustiesības.
- (30) Šajā direktīvā minētās tiesības var nodot citiem, deleģēt vai piešķirt ar licences līgumiem, neskarot attiecīgās valsts tiesību aktus par autortiesībām un blakustiesībām.
- (31) Jā saglabā taisnīgs līdzsvars starp dažādu kategoriju tiesību subjektu tiesībām un interesēm un dažādu kategoriju tiesību subjektu un aizsargātu tiesību objektu izmantotāju tiesībām un interesēm. Jāpārvērtē esošie dalībvalstu noteiktie izņēmumi un ierobežojumi, ņemot vērā jauno elektronisko vidi. Esošās izņēmumu un ierobežojumu atšķirības attiecībā uz dažām noteiktām darbībām atstāj tiešu negatīvu ietekmi uz autortiesību un blakustiesību iekšējā tirgus funkcionēšanu. Minētās atšķirības varētu izpausties spēcīgāk, ņemot vērā darbu pārrobežu izmantošanas turpmāko attīstību un pārrobežu aktivitātes. Lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu funkcionēšanu, minētie izņēmumi un ierobežojumi būtu jānosaka saskaņotāk. To saskaņošanas pakāpei būtu jābalstās uz ietekmi, kādu tie atstāj uz iekšējā tirgus vienmērīgu funkcionēšanu.
- (32) Šī direktīva paredz izsmeltošu izņēmumu un ierobežojumu uzskaitījumu attiecībā uz reproducēšanas tiesībām un tiesībām uz izziņošanu. Daži izņēmumi vai ierobežojumi vajadzības gadījumā attiecas tikai uz reproducēšanas tiesībām. Minētajā uzskaitījumā ņemtas vērā dalībvalstu atšķirīgās tiesību tradīcijas, vienlaikus tiecoties nodrošināt funkcionējošu iekšējo tirgu. Dalībvalstīm būtu saskanīgāk jāpiemēro minētie izņēmumi un ierobežojumi, ko novērtēs, ņemot vērā pārskatīt īstenojamās tiesību aktus.
- (33) Uz ekskluzīvajām reproducēšanas tiesībām būtu jāattiecinā izņēmums, atļaujot veikt pagaidu reproducēšanu, kas ir īslaicīga vai papildu reproducēšana un kas ir tehnoloģiska procesa neatņemama un būtiska daļa un ko veic tikai, lai starpnieks tiklā varētu īstenot efektīvu pārsūtīšanu no vienas trešās personas citai trešai personai vai arī likumīgi izmantot darbu vai citu tiesību objektu. Attiecīgajām reproducēšanas darbībām pašām nevajadzētu būt ar atsevišķu ekonomisku vērtību. Ciktāl tās atbilst minētajiem nosacījumiem, šajā izņēmumā būtu jāiekļauj darbības, kas ļauj veikt pārlūkošanu un arī uzkrāšanu datoratmiņā, tajā skaitā

- darbības, kas ļauj efektīvi darboties pārsūtīšanas sistēmām, ar noteikumu, ka starpnieks nemaina informāciju un nepārkāpj nozarē plaši atzītas un lietotas tehnoloģijas likumīgu izmantošanu, lai iegūtu datus par informācijas izmantošanu. Izmantošanu uzskata par likumīgu, ja to atļauj tiesību subjekts vai neierobežo likums.
- (34) Dalībvalstīm būtu jānodrošina iespēja paredzēt dažus izņēmumus vai ierobežojumus, piemēram, izglītības un zinātnes nolūkā, publisku iestāžu, piemēram, bibliotēku un arhīvu, labā, ziņu reportāžas nolūkā, citātiem, invalīdiem lietošanai, izmantošanai sabiedrības drošības nolūkā un izmantošanai administratīvajos un tiesu procesos.
- (35) Dažos izņēmumu vai ierobežojumu gadījumos tiesību subjektiem būtu jāsaņem taisnīga atlīdzība, ar ko tiem pienācīgi atlīdzina par viņu aizsargāto darbu vai cita tiesību objekta izmantošanu. Nosakot attiecīgās taisnīgās atlīdzības veidu, sīku procedūru un iespējamo apjomu, būtu jāņem vērā īpašie apstākļi katrā gadījumā. Novērtējot attiecīgos apstākļus, noderīgs kritērijs būtu iespējamais kaitējums, ko attiecīgā darbība nodara tiesību subjektiem. Gadījumos, kad tiesību subjekti jau ir saņēmuši samaksu kādā citā veidā, piemēram, kā daļu no maksas par licenci, īpašs vai atsevišķs maksājums var arī nepienākties. Nosakot taisnīgas atlīdzības apjomu, pilnībā būtu jāņem vērā šajā direktīvā minēto tehnoloģisko aizsardzības pasākumu izmantošanas pakāpe. Dažos gadījumos, ja tiesību subjekta aizskārums ir minimāls, maksājumu saistību var nebūt.
- (36) Dalībvalstis var paredzēt taisnīgu atlīdzību tiesību subjektiem, arī piemērojot izvēles noteikumus attiecībā uz izņēmumiem vai ierobežojumiem, kas neparedz attiecīgu atlīdzību.
- (37) Attiecīgajās valstīs esošās reprogrāfijas shēmas — ja tādas ir — nerada būtiskus šķēršļus iekšējam tirgum. Dalībvalstīm būtu jāļauj paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus attiecībā uz reprogrāfiju.
- (38) Dalībvalstīm būtu jāļauj reproducēšanas tiesību izņēmumu vai ierobežojumu paredzēšana attiecībā uz audio, vizuāla un audiovizuāla materiāla reproducēšanu dažos veidos personiskai lietošanai, paredzot taisnīgu atlīdzību. Tas var ietvert atlīdzības shēmu ieviešanu vai turpināšanu, lai kompensētu tiesību subjekta aizskārums. Kaut arī minēto atlīdzības shēmu atšķirības ietekmē iekšējā tirgus funkcionēšanu, šīm atšķirībām attiecībā uz analogu privātu reproducēšanu nevajadzētu atstāt būtisku iespaidu uz informācijas sabiedrības attīstību. Paredzams, ka aizvien vairāk izplatīsies privātā digitālā kopēšana, un tai būs aizvien lielāka ekonomiska nozīme. Tāpēc būtu jāņem vērā atšķirības starp digitālu un analogu privātu kopēšanu, un dažos aspektos tās būtu jānodala.
- (39) Piemērojot izņēmumu vai ierobežojumu privātai kopēšanai, dalībvalstīm būtu jāņem vērā tehnoloģiskās un ekonomiskās attīstības tendences un jo īpaši attiecībā uz digitālo privāto kopēšanu un atlīdzības shēmām, ja ir pieejami efektīvi tehnoloģiski aizsardzības pasākumi. Minētajiem izņēmumiem vai ierobežojumiem nebūtu jārada šķēršļi tehnoloģisku pasākumu izmantošanai vai to piemērošanai noteikumu apiešanas gadījumā.
- (40) Dalībvalstis var paredzēt izņēmumu vai ierobežojumu dažu bezpeļņas iestāžu labā, piemēram, publisko bibliotēku un tamlīdzīgu iestāžu, kā arī arhīvu labā. Tomēr tie būtu jāattiecinā tikai uz dažiem īpašiem gadījumiem, uz kuriem attiecas reproducēšanas tiesības. Minētajam izņēmumam vai ierobežojumam nebūtu jāattiecas uz izmantošanu, veicot aizsargāto darbu vai citu tiesību objektu tiešsaistes piegādi. Šai direktīvai nebūtu jāskar dalībvalstu iespēja atkāpties no ekskluzīvām publiskām patatīnājuma tiesībām saskaņā ar Direktīvas 92/100/EEK 5. pantu. Tāpēc būtu jāveicina īpašu līgumu slēgšana vai licenču izdošana, kas, neizjaucot līdzsvaru, būtu labvēlīgas minētajām iestādēm un informācijas izplatīšanai, ar ko tās nodarbojas.
- (41) Piemērojot izņēmumu vai ierobežojumu īslaicīgai izmantošanai paredzētiem ierakstiem, ko veic raidorganizācijas, pieņem, ka raidorganizācijas pašas līdzekļos ietilpst tās personas līdzekļi, kas rīkojas raidorganizācijas vārdā un par ko tā uzņemas atbildību.
- (42) Piemērojot izņēmumu vai ierobežojumu nekomerciāliem mērķiem — izglītībai vai zinātniskiem pētījumiem, tostarp tālmācībai, minētās darbības nekomerciālajam raksturam būtu jāizpaužas pašā darbībā. Attiecīgās iestādes organizatoriskā struktūra un finanšu līdzekļi šajā sakarā nav noteicošie faktori.
- (43) Jebkurā gadījumā ir svarīgi, lai dalībvalstis pieņemtu vajadzīgos pasākumus, kas invalīdiem atvieglo piekļuvi darbiem, ja invaliditāte rada šķēršļus pašu darbu izmantošanai, un pievērstu īpašu uzmanību pieejamiem formātiem.
- (44) Piemērojot šajā direktīvā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus, tie būtu jāīsteno saskaņā ar starptautiskajām saistībām. Minētos izņēmumus un ierobežojumus nedrīkst piemērot tā, ka tie skar tiesību subjekta likumīgās intereses vai ir pretrunā ar viņa darbu vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu. Šādiem dalībvalstu paredzētajiem izņēmumiem vai ierobežojumiem jo īpaši būtu pienācīgi jāatspoguļo lielāka ekonomiskā ietekme, kādu šie izņēmumi vai ierobežojumi varētu atstāt jaunajā elektroniskajā vidē. Tāpēc attiecībā uz autortiesību darbu un cita tiesību objekta dažiem jauniem izmantošanas veidiem dažu izņēmumu vai ierobežojumu darbības jomu varētu ierobežot vēl vairāk.

- (45) Direktīvas 5. panta 2., 3. un 4. punktā minētajiem izņēmumiem un ierobežojumiem tomēr nebūtu jākavē tādu līgumattiecību noteikšana, kas paredzētas taisnīgas atlīdzības nodrošināšanai tiesību subjektiem, ciktāl to atļauj attiecīgo valstu tiesību akti.
- (46) Izmantotāji un tiesību subjekti varētu atrisināt strīdus, izmantojot starpniecību. Komisijai sadarbībā ar dalībvalstīm kontaktkomitejā būtu jāveic pētījums, aplūkojot ar autortiesībām un blakustiesībām saistītu strīdu jaunus, juridiskos izšķiršanas veidus.
- (47) Tehnoloģiju attīstība tiesību subjektiem ļaus izmantot tehnoloģiskus pasākumus, kas paredzēti tādu darbību nepieļaušanai vai ierobežošanai datubāzēs, ko nav atļāvuši tiesību subjekti, kam ir jebkādas autortiesības, blakustiesības vai *sui generis* tiesības. Tomēr pastāv draudi, ka ir iespējamas nelikumīgas darbības, ko veic, lai padarītu iespējamu vai atvieglotu minēto pasākumu nodrošinātās tehniskās aizsardzības apiešanu. Lai izvairītos no sadrumstalotas tiesiskas pieejas, kas potenciāli varētu apgrūtināt iekšējā tirgus funkcionēšanu, jāparedz saskaņota tiesiskā aizsardzība pret efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu un pret ierīču un produktu vai pakalpojumu nodrošināšanu šim nolūkam.
- (48) Minētā tiesiskā aizsardzība būtu jānodrošina tehnoloģiskiem pasākumiem, kas efektīvi ierobežo tādas darbības datu bāzēs, ko nav atļāvuši tiesību subjekti, kuriem ir visa veida autortiesības, blakustiesības vai *sui generis* tiesības, tomēr neaizkavējot elektronisko iekārtu darbību un šo iekārtu tehnoloģisko attīstību. Minētā tiesiskā aizsardzība neietver saistības izstrādāt ierīces, produktus, komponentus vai pakalpojumus tā, lai tie atbilstu tehnoloģiskajiem pasākumiem, ja vien uz attiecīgo ierīci, produktu, komponentu vai pakalpojumu citādi neattiecas 6. panta aizliegums. Minētajā tiesiskajā aizsardzībā būtu jāievēro proporcionalitātes princips un nebūtu jāaizliedz ierīces vai darbības, kam ir komerciāli nozīmīgs mērķis vai lietojums, kurš nav tehniskās aizsardzības apiešana. Šai aizsardzībai jo īpaši nevajadzētu kavēt pētījumus kriptogrāfijas jomā.
- (49) Tehnoloģisko pasākumu tiesiskā aizsardzība neskar visu to attiecīgo valstu pasākumu piemērošanu, kas var aizliegt turēt personiskā īpašumā ierīces, produktus vai komponentus tehnoloģisko pasākumu apiešanai.
- (50) Minētā saskaņotā tiesiskā aizsardzība neietekmē speciālos noteikumus par aizsardzību, kas paredzēti Direktīvā 91/250/EEK. To jo īpaši nepiemēro tādu tehnoloģisku pasākumu aizsardzībai, ko izmanto saistībā ar datorprogrammām, kuras minētajā direktīvā ir īpaši aplūkotas. Tai nevajadzētu ne traucēt, ne arī liegt attīstīt vai izmantot tehnoloģiska pasākuma apiešanas līdzekli, kas vajadzīgs, lai varētu veikt darbības saskaņā ar Direktīvas 91/250/EEK 5. panta 3. punktu vai 6. pantu. Minētās direktīvas 5. un 6. pants izsmeļoši uzskaita izņēmumus ekskluzīvajām tiesībām, kas piemērojamas datorprogrammām.
- (51) Tehnoloģisko pasākumu tiesisko aizsardzību piemēro, neskarot 5. pantā izklāstīto sabiedrisko kārtību vai sabiedrības drošību. Dalībvalstīm būtu jāveicina tiesību subjektu veiktie brīvprātīgie pasākumi, tajā skaitā nolīgumu slēgšana un īstenošana tiesību subjektu un citu attiecīgo personu starpā, lai atvieglotu atsevišķu to izņēmumu vai ierobežojumu mērķu sasniegšanu, kas saskaņā ar šo direktīvu ir paredzēti attiecīgo valstu tiesību aktos. Ja minēto brīvprātīgo pasākumu vai nolīgumu nav pietiekami ilgu laiku, dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai panāktu to, ka tiesību subjekti nodrošina attiecīgo izņēmumu vai ierobežojumu labuma guvējiem atbilstīgu līdzekli, ar ko gūt no tiem labumu, izdarot izmaiņas īstenojamā tehnoloģiskajā pasākumā vai ar citiem līdzekļiem. Visiem tehnoloģiskajiem pasākumiem, ko piemēro minēto pasākumu īstenošanā, tomēr būtu vajadzīga tiesiska aizsardzība, lai nepieļautu tiesību subjektu vai dalībvalsts veikto minēto pasākumu ļaunprātīgu izmantošanu, tajā skaitā nolīgumos.
- (52) Īstenojot izņēmumu vai ierobežojumu attiecībā uz privātu kopēšanu saskaņā ar 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu, dalībvalstīm tāpat būtu jāveicina brīvprātīgu pasākumu izmantošana, lai atvieglotu attiecīgo izņēmumu vai ierobežojumu mērķu sasniegšanu. Ja pietiekami ilgā laika posmā nav veikti brīvprātīgie pasākumi, kas padarītu iespējamu reproducēšanu personiskai lietošanai, dalībvalstis var veikt pasākumus, lai no tās varētu gūt labumu izņēmuma vai ierobežojuma labuma guvēji. Tiesību subjektu veiktie brīvprātīgie pasākumi, tajā skaitā nolīgumi starp tiesību subjektiem un citām attiecīgajām personām, kā arī dalībvalstu veiktie pasākumi nekavē tiesību subjektus izmantot tehnoloģiskus pasākumus, kas ir saskaņā ar izņēmumiem vai ierobežojumiem, kurus privātai kopēšanai nosaka attiecīgo valstu tiesību akti saskaņā ar 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ņemot vērā nosacījumu par taisnīgu atlīdzību saskaņā ar minēto noteikumu un iespējamās atšķirības starp dažādiem izmantošanas nosacījumiem saskaņā ar 5. panta 5. punktu, piemēram, reprodukciju skaita kontroli. Lai nepieļautu minēto pasākumu ļaunprātīgu izmantošanu, visiem tehnoloģiskajiem pasākumiem, ko piemēro to īstenošanā, būtu vajadzīga tiesiska aizsardzība.
- (53) Tehnoloģisko pasākumu aizsardzībai būtu jānodrošina droša vide interaktīvo pakalpojumu sniegšanai pēc pieprasījuma, lai sabiedrības locekļi varētu piekļūt darbiem vai citiem tiesību objektiem no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētajā laikā. Ja attiecīgos pakalpojumus regulē līgumattiecības, 6. panta 4. punkta pirmā un otrā daļa nebūtu jāpiemēro. Minēti noteikumi būtu jāpiemēro tām tiešsaistes izmantošanas formām, kas nav interaktīvas.

- (54) Ievērojami sasniegumi ir gūti to tehnisko sistēmu standartizācijā, ar kurām identificē darbus un aizsargātus tiesību objektus digitālā formātā. Vidē, kurā aizvien lielāka nozīme ir tīkliem, tehnoloģisko pasākumu atšķirības varētu novest pie sistēmu nesavietojamības Kopienā. Būtu jāveicina dažādu sistēmu savietojamība un savstarpēja izmantojamība. Būtu ļoti vēlams veicināt globālu sistēmu attīstību.
- (55) Tehnoloģiju attīstība atvieglot darbu izplatīšanu, jo īpaši tīklos, un līdz ar to tiesību subjektiem vajadzēs labāk identificēt savu darbu vai citus tiesību objektus, autoru vai citus tiesību subjektus, un sniegt informāciju par darbu vai cita tiesību subjekta izmantošanas nosacījumiem, lai atvieglotu ar tiem saistīto tiesību pārvaldību. Tiesību subjekti būtu jārosina lietot marķējumu, kas papildus iepriekšminētajai informācijai *inter alia* norāda uz viņu atļauju, izvietojot darbus vai citus tiesību objektus tīklos.
- (56) Tomēr pastāv tādu nelikumīgu darbību draudi, ko var veikt, lai dzēstu vai mainītu tiem piesaistīto elektronisko informāciju par autortiesību pārvaldību, vai kā citādi izplatītu, ievadītu izplatīšanai, translētu, izziņotu vai publiskotu darbus vai citus aizsargātus tiesību objektus, no kā attiecīgā informācija ir izdzēsta bez atļaujas. Lai izvairītos no sadrumstalotas tiesiskas pieejas, kas potenciāli varētu apgrūtināt iekšējā tirgus funkcionēšanu, pret visām minētajām darbībām jānodrošina saskaņota tiesiska aizsardzība.
- (57) Visas iepriekšminētās tiesību pārvaldības informācijas sistēmas atkarībā no to dizaina var vienlaikus apstrādāt personiskos datus par to, kādi ir aizsargātā tiesību objekta patēriņa modeļi, un sekot līdzī tiešsaistes darbībai. Minētajiem tehniskajiem līdzekļiem to tehniskajās funkcijās būtu jāiekļauj privātās dzīves aizsardzība saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ⁽¹⁾.
- (58) Dalībvalstīm būtu jāparedz efektīvas sankcijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļi gadījumiem, kad tiek pārkāptas šajā direktīvā minētās tiesības un pienākumi. Tām būtu jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu minēto sankciju un tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu. Tādējādi paredzētajām sankcijām vajadzētu būt iedarbīgām, samērīgām un preventīvām un būtu jāietver iespēja pieprasīt zaudējumu atlīdzību un/vai rīkojumu vajadzības gadījumā uzlikt arestu nelikumīgam materiālam.
- (59) Digitālajā vidē trešās personas jo īpaši var izmantot starpnieku pakalpojumus, lai veiktu nelikumīgas darbības. Daudzos gadījumos attiecīgie starpnieki ir izdevīgā stāvoklī un var pabeigt attiecīgās nelikumīgās darbības. Tāpēc, neskarot citas pieejamās sankcijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, tiesību subjektiem vajadzētu būt iespējai pieprasīt rīkojumu pret starpnieku, kas trešās personas uzdevumā pārkāpj tiesības, kuras attiecas uz aizsargātu darbu vai citu tiesību objektu tīklā. Šai iespējai vajadzētu būt pieejamai pat tad, ja uz starpnieka darbību neattiecas 5. pants. Nosacījumi un kārtība, kas attiecas uz minētajiem rīkojumiem, būtu jāparedz dalībvalstu tiesību aktos.
- (60) Aizsardzībai, ko paredz saskaņā ar šo direktīvu, nebūtu jāskar attiecīgo valstu vai Kopienas tiesību normas citās jomās, piemēram, attiecībā uz rūpniecisko īpašumu, datu aizsardzību, ierobežotu piekļuvi, piekļuvi publiskiem dokumentiem un mediju izmantošanas hronoloģijas noteikumiem, kas var ietekmēt autortiesību vai blakustiesību aizsardzību.
- (61) Lai ievērotu WIPO līgumu par izpildījumu un skaņu ierakstiem, būtu jāgroza Direktīva 92/100/EEK un Direktīva 93/98/EEK,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

1. pants

Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz autortiesību un blakustiesību tiesisko aizsardzību iekšējā tirgū, liekot īpašu uzsvāru uz informācijas sabiedrību.
2. Izņemot 11. pantā minētos gadījumus, šī direktīva neskar un nekādi neietekmē esošos Kopienas noteikumus, kas attiecas uz:
 - a) datorprogrammu tiesisko aizsardzību;
 - b) nomas tiesībām, patapinājuma tiesībām un atsevišķām blakustiesībām intelektuālā īpašuma jomā;
 - c) autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas programmu raidīšanai ēterā ar satelīta palīdzību un retranslācijai pa kabeļiem;
 - d) autortiesību un atsevišķu blakustiesību aizsardzības termiņu;
 - e) datu bāzu tiesisko aizsardzību.

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

II NODAĻA

TIESĪBAS UN IZŅĒMUMI

2. pants

Reproducēšanas tiesības

Dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji:

- a) autoriem — attiecībā uz viņu darbiem;
- b) izpildītājiem — attiecībā uz viņu sniegto priekšnesumu fiksēšanu;
- c) skaņu ierakstu producentiem — attiecībā uz viņu ierakstītajiem skaņu ierakstiem;
- d) filmu pirmo fiksāciju producentiem — attiecībā uz viņu uzņemto filmu oriģināliem un kopijām;
- e) raidorganizācijām — attiecībā uz šo organizāciju raidījumu fiksēšanu neatkarīgi no tā, vai šos raidījumus translē pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību.

3. pants

Tiesības uz darbu izziņošanu un tiesības uz cita tiesību objekta publiskošanu

1. Dalībvalstis autoriem piešķir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt savu darbu izziņošanu, izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.
2. Dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt publiskošanu, izmantojot vai neizmantojot vadus, tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā:
 - a) izpildītājiem — attiecībā uz viņu sniegto priekšnesumu fiksēšanu;
 - b) skaņu ierakstu producentiem — attiecībā uz viņu ierakstītajiem skaņu ierakstiem;
 - c) filmu pirmo fiksāciju producentiem — attiecībā uz viņu uzņemto filmu oriģināliem un kopijām;
 - d) raidorganizācijām — attiecībā uz šo organizāciju raidījumu fiksēšanu neatkarīgi no tā, vai raidījumus translē pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību.
3. Direktīvas 1. un 2. punktā minētās tiesības neizbeidzas līdz ar šajā pantā minēto izziņošanu vai publiskošanu.

4. pants

Izplatīšanas tiesības

1. Dalībvalstis autoriem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt viņu darbu oriģinālus vai kopijas, tos pārdodot vai kā citādi.

2. Izplatīšanas tiesības attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām Kopienā neizbeidzas, izņemot gadījumus, kad Kopienā tiesību subjekts attiecīgo tiesību objektu pirmo reizi pārdod vai citādi nodod īpašumtiesības uz šo objektu citai personai, vai to dara ar šā subjekta piekrišanu.

5. pants

Izņēmumi un ierobežojumi

1. Direktīvas 2. pantā minētajai pagaidu reproducēšanai, kas ir īslaicīga vai papildu reproducēšana un kas ir tehnoloģiska procesa neatņemama un būtiska daļa, un kuras vienīgais mērķis ir atļaut:
 - a) starpnieka veiktu pārsūtīšanu tīklā starp trešām personām; vai
 - b) likumīgu izmantošanu
 attiecībā uz darbu vai citu tiesību objektu, un kam nav patstāvīgas ekonomiskas nozīmes, 2. pantā paredzētās reproducēšanas tiesības nepiemēro.
2. Dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. pantā minētajām reproducēšanas tiesībām šādos gadījumos:
 - a) reproducēšana uz papīra vai līdzīga materiāla, ko veic, izmantojot jebkuru fotografēšanas metodi vai citu procesu ar līdzīgu iedarbību, izņemot nošu rakstus, ar noteikumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību;
 - b) reproducēšana uz jebkura materiāla, ko personiskai lietošanai veic privātpersona ar mērķi, kurš ne netieši, ne tieši nav komerciāls, ar nosacījumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību, kurā ņemta vērā 6. pantā minēto tehnoloģisko pasākumu piemērošana vai nepiemērošana attiecīgajam darbam vai tiesību objektam;
 - c) īpaša reproducēšana, ko veic publiskās bibliotēkas, izglītības iestādes vai muzeji, vai arhīvi, un no kuras negūst tiešu vai netiešu ekonomisku vai komerciālu labumu;
 - d) darbu ieraksti īslaicīgai izmantošanai, ko saviem raidījumiem izdara raidorganizācijas, izmantojot savus līdzekļus; ņemot vērā šo ierakstu īpašo dokumentālo vērtību, var atļaut tos uzglabāt arhīvā;
 - e) sociālo iestāžu, piemēram, slimnīcu vai cietumu izdarītā radījumu reproducēšana nekomerciālā nolūkā ar nosacījumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību.
3. Dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. un 3. pantā paredzētajām tiesībām šādos gadījumos:
 - a) izmantošanai vienīgi ilustrācijai mācību procesā vai zinātniskajos pētījumos, ja ir norādīts avots, tajā skaitā autors –ja vien to nav neiespējami izdarīt, un tiktāl, ciktāl to pamato attiecīgais nekomerciālais mērķis;
 - b) izmantošanai invalīdu labā, kas ir tieši saistīta ar attiecīgo invaliditātes gadījumu un kas pēc rakstura ir nekomerciāla, ciktāl tas vajadzīgs attiecīgajā invaliditātes gadījumā;

- c) preses izziņotu vai publicētu rakstu par aktuālām ekonomikas, politikas vai reliģijas tēmām vai tāda paša rakstura raidījumu vai citu tiesību objektu reproducēšanai, ja attiecīgā izmantošana nav nepārprotami atrunāta, un ja ir norādīts avots, tajā skaitā autors, vai darbu vai citu tiesību objektu izmantošana saistībā ar aktuālu notikumu reportāžām, ciktāl to pamato informācijas sniegšanas mērķis, un ja ir norādīts avots, tajā skaitā autors, ja vien to nav neiespējami izdarīt;
 - d) citātiem, piemēram, kritikas vai apskata nolūkā, ar noteikumu, ka tie attiecas uz darbu vai citu tiesību objektu, kas jau ir likumīgi publiskoti, ka ir norādīts avots, tajā skaitā autors, ja vien to nav neiespējami izdarīt, un ka to izmantošana notiek saskaņā ar godprātīgu praksi, un ciktāl tas vajadzīgs attiecīgajam mērķim;
 - e) izmantošanai sabiedrības drošības nolūkā vai, lai nodrošinātu administratīvu, parlamentāru vai tiesas procesu pienācīgu norisi vai pārskatus par tiem;
 - f) politisko runu, kā arī publisko lekciju fragmentu vai tamlīdzīgu darbu vai tiesību objektu izmantošanai, ciktāl to pamato informācijas sniegšanas mērķis, un ar noteikumu, ka ir norādīts avots, tajā skaitā autors, ja vien to nav neiespējami izdarīt;
 - g) izmantošanai reliģiskās ceremonijās vai oficiālās svinībās, ko rīko valsts iestāde;
 - h) darbu, piemēram, arhitektūras vai tēlniecības darbu izmantošanai, kas radīti pastāvīgai eksponēšanai sabiedriskās vietās;
 - i) darba vai cita tiesību objekta papildu iekļaušanai citā materiālā;
 - j) izmantošanai publiskas izstādes vai mākslas darbu pārdošanas reklāmas nolūkā, ciktāl tas vajadzīgs pasākuma reklamēšanai, nepieļaujot nekādu komerciālu izmantošanu;
 - k) izmantošanai karikatūrās, parodijās vai stilizācijās;
 - l) izmantošanai saistībā ar iekārtas demonstrējumu vai remontu;
 - m) ēkas vai ēkas rasējuma vai plāna formas mākslas darba izmantošanai ēkas rekonstrukcijā;
 - n) kolekcijās esošu darbu un citu tiesību objektu, uz ko neattiecas pirkšanas vai licencēšanas noteikumi, izmantošanai zinātniska pētījuma vai privāta pētījuma nolūkā, ļaujot atsevišķiem sabiedrības locekļiem ar tiem iepazīties izziņojot vai publiskojot tos īpašās, šim nolūkam paredzētās vietās 2. punkta c) apakšpunktā minēto iestāžu telpās;
 - o) izmantošanai dažos citos mazāk svarīgos gadījumos, ja izņēmumi vai ierobežojumi jau pastāv saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, ar noteikumu, ka tie attiecas tikai uz analogu izmantošanu un neietekmē preču un pakalpojumu brīvu apriti Kopienā, neskarot citus šajā pantā minētos izņēmumus un ierobežojumus.
4. Ja dalībvalsts drīkst paredzēt izņēmumu vai ierobežojumu reproducēšanas tiesībām, ievērojot 2. un 3. punktu, tās tāpat

drīkst arī paredzēt izņēmumu vai ierobežojumu 4. pantā minētajām izplatīšanas tiesībām, ciktāl to pamato atļautās reproducēšanas mērķis.

5. Šī panta 1., 2., 3. un 4. punktā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus piemēro tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pret-runā ar darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses.

III NODAĻA

TEHNOĻIŠKO PASĀKUMU UN INFORMĀCIJAS PAR TIESĪBU PĀRVALDĪBU AIZSARDZĪBA

6. pants

Saistības attiecībā uz tehnoloģiskiem pasākumiem

1. Dalībvalstis paredz atbilstīgu tiesisko aizsardzību pret jebkuru efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, ko attiecīgā persona veic, apzinoties savu rīcību, vai, ja tai ir jāapzinās sava rīcība.

2. Dalībvalstis nodrošina atbilstīgu tiesisku aizsardzību pret tādu ierīču, produktu vai komponentu ražošanu, importu, izplatīšanu, pārdošanu, nomu, pārdošanas vai nomas reklāmu vai valdīšanu komerciālā nolūkā un tādu pakalpojumu sniegšanu:

- a) kuru pārdošanu veicina, reklamē vai ko pārdod apiešanas nolūkā; vai
- b) kuru komerciāli nozīmīgais mērķis vai izmantošana, izņemot apiešanu, ir ļoti ierobežota; vai
- c) kas galvenokārt ir projektēti, ražoti, pielāgoti vai izpildīti, lai dotu iespēju veikt apiešanu vai atvieglotu apiešanu

attiecībā uz efektīviem tehnoloģiskiem pasākumiem.

3. Šajā direktīvā vārdi "tehnoloģiski pasākumi" nozīmē jebkuru tehnoloģiju, ierīci vai komponentu, kurus parasti izmanto, lai nepieļautu vai ierobežotu tādas darbības ar darbiem vai citiem tiesību objektiem, ko nav atļāvis tiesību subjekts, kuram ir likumā paredzētās autortiesības vai blakustiesības vai Direktīvas 96/9/EK III nodaļā paredzētās *sui generis* tiesības. Tehnoloģiskus pasākumus uzskata par "efektīviem", ja tiesību subjekts kontrolē aizsargātā darba vai citu tiesību objektu izmantošanu ar piekļuves kontroli vai aizsardzības procesu, piemēram, kodēšanu, trokšņu radīšanu vai citu darba vai cita tiesību objekta pārveidošanu, vai ar kopiju kontroles mehānismu, ar ko sasniedz aizsardzības mērķi.

4. Neatkarīgi no 1. punktā paredzētās tiesiskās aizsardzības, ja tiesību subjekti neveic brīvprātīgus pasākumus, tajā skaitā neslēdz nolīgumus tiesību subjektu un citu attiecīgo personu starpā, dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu to, ka labuma guvējiem, kas gūst labumu no izņēmuma vai ierobežojuma, kurš paredzēts attiecīgo valstu tiesību aktos saskaņā ar 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, 2. punkta c) apakšpunktu, 2. punkta d) apakšpunktu, 2. punkta e) apakšpunktu, 3. punkta

a) apakšpunktu, 3. punkta b) apakšpunktu vai 3. punkta e) apakšpunktu, tiesību subjekti dara pieejamus līdzekļus labuma gūšanai no attiecīgā izņēmuma vai ierobežojuma, ciktāl vajadzīgs, lai gūtu labumu no attiecīgā izņēmuma vai ierobežojuma, un ja attiecīgajam labuma guvējam attiecīgais aizsargātais darbs vai tiesību objekts ir likumīgi pieejams.

Dalībvalsts arī var veikt minētos pasākumus attiecībā uz labuma guvējiem, kas gūst labumu no izņēmuma vai ierobežojuma, kas paredzēts saskaņā ar 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ja vien tiesību subjekts jau nav padarījis reproducēšanu privātai lietošanai iespējamu tiktāl, ciktāl vajadzīgs, lai gūtu labumu no attiecīgā izņēmuma vai ierobežojuma, un saskaņā ar 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 5. punktu, neliedzot tiesību subjektiem saskaņā ar šiem noteikumiem pieņemt atbilstīgus pasākumus attiecībā uz reprodukciju skaitu.

Panta 1. punktā paredzēto tiesisko aizsardzību nodrošina tehnoloģiskajiem pasākumiem, ko tiesību subjekti piemēro brīvprātīgi, tajā skaitā pasākumiem, ko piemēro brīvprātīgu nolīgumu īstenošanā, un tehnoloģiskajiem pasākumiem, ko piemēro dalībvalstu pieņemto pasākumu īstenošanā.

Pirmās un otrās daļas noteikumus nepiemēro darbiem vai citiem tiesību objektiem, kas publiskoti ar saskaņotiem līguma nosacījumiem tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlēta laikā.

Ja šo pantu piemēro saistībā ar Direktīvu 92/100/EEK un Direktīvu 96/9/EK, šo punktu piemēro *mutatis mutandis*.

7. pants

Saistības attiecībā uz informāciju par tiesību pārvaldību

1. Dalībvalstis nodrošina pienācīgu tiesisku aizsardzību pret visām personām, kas bez atļaujas apzināti veic kādu no turpmāk minētajām darbībām:

- a) elektroniskas informācijas par tiesību pārvaldību dzēšanu vai mainīšanu;
- b) saskaņā ar šo direktīvu vai saskaņā ar Direktīvas 96/9/EK III nodaļu aizsargātu darbu vai citu tiesību objektu izplatīšanu, ievadīšanu izplatīšanai, raidīšanu, izziņošanu vai publiskošanu, kam bez atļaujas ir izdzēsta elektroniskā informācija par tiesību pārvaldību vai tā ir mainīta,

ja attiecīgā persona zina vai tai ir pietiekams pamats zināt, ka, šādi rīkojoties, tā izraisa, dod iespēju, atvieglo vai slēpj likumā paredzēto autortiesību vai blakustiesību vai Direktīvas 96/9/EK III nodaļā paredzēto *sui generis* tiesību pārkāpšanu.

2. Šajā direktīvā vārdi "informācija par tiesību pārvaldību" nozīmē visu informāciju, ko sniedz tiesību subjekts, kurš identificē darbu vai citus tiesību objektus, kas minēti šajā direktīvā vai uz ko attiecas Direktīvas 96/9/EK III nodaļā paredzētās *sui generis* tiesības, autors vai cits tiesību subjekts, vai arī informāciju par

darba vai cita tiesību objekta izmantošanas nosacījumiem, un jebkādos numurus vai kodus, kas apzīmē minēto informāciju.

Pirmo daļu piemēro, ja minētā informācija attiecas uz tāda darba vai cita tiesību objekta kopiju, kurš ir minēts šajā direktīvā vai uz kuru attiecas Direktīvas 96/9/EK III nodaļā paredzētās *sui generis* tiesības, vai ja minētā informācija parādās saistībā ar to izziņošanu.

IV NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

8. pants

Sankcijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļi

1. Dalībvalstis paredz atbilstīgas sankcijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā uz šajā direktīvā izklāstīto tiesību un saistību pārkāpumiem un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu šo sankciju un tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu. Tādējādi paredzētajām sankcijām ir jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.

2. Katra dalībvalsts pieņem vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka tiesību subjekti, kuru intereses ir skārušas attiecīgās valsts teritorijā veiktas nelikumīgas darbības, var celt prasību par zaudējumu atlīdzību un/vai pieprasīt rīkojumu vajadzības gadījumā uzlikt arestu nelikumīgajam materiālam, kā arī 6. panta 2. punktā minētajām ierīcēm, produktiem vai komponentiem.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiesību subjekti var pieprasīt rīkojumu pret starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu autortiesības vai blakustiesības.

9. pants

Citu tiesību normu turpmāka piemērošana

Šī direktīva neskar noteikumus, kas īpaši attiecas uz patentiem, preču zīmēm, dizainparauga tiesībām, funkcionāliem modeļiem, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfijām, šriftiem, ierobežotu piekļuvi, piekļuvi raidīšanas kabelim, nacionālo kultūras vērtību aizsardzību, prasībām attiecībā uz obligāto eksemplāru, tiesību aktiem attiecībā uz prakses ierobežošanu un negodīgu konkurenci, komercdarbības noslēpumiem, drošību, konfidencialitāti, datu aizsardzību un privātās dzīves aizsardzību, piekļuvi publiskiem dokumentiem, līgumtiesībām.

10. pants

Piemērošana laikā

1. Šīs Direktīvas noteikumus piemēro visiem šajā direktīvā minētajiem darbiem un citiem tiesību objektiem, ko 2002. gada 22. decembrī autortiesību un blakustiesību jomā aizsargā dalībvalstu tiesību akti vai kas atbilst aizsardzības kritērijiem saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem vai 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem.

2. Šo direktīvu piemēro, neskarot nevienu līdz 2002. gada 22. decembrim pabeigtu darbību un iegūtas tiesības.

11. pants

Tehniski pielāgojumi

1. Direktīvu 92/100/EEK groza šādi:

a) Direktīvas 7. pantu svīturo;

b) Direktīvas 10. panta 3. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“3. Ierobežojumus piemēro tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar tiesību objekta parasto izmantošanu un kas nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses.”

2. Direktīvas 93/98/EEK 3. panta 2. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“2. Skaņu ierakstu producentu tiesības izbeidzas 50 gadus pēc tam, kad izdarīta fiksācija. Taču, ja skaņu ieraksts šajā laikposmā ir likumīgi publicēts, minētās tiesības izbeidzas 50 gadus pēc pirmās likumīgās publikācijas. Ja pirmajā teikumā minētajā laikposmā likumīga publicēšana nav notikusi un ja šajā laikā ir notikusi skaņu ieraksta likumīga izziņošana, minētās tiesības izbeidzas 50 gadus pēc pirmās likumīgās izziņošanas.

Ja skaņu ierakstu producentu tiesības 2002. gada 22. decembrī tomēr vairs nav aizsargātas sakarā ar tā aizsardzības termiņa beigām, kas piešķirts saskaņā ar šā punkta redakciju pirms grozījumu izdarīšanas ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (*), šis punkts nenodrošina jaunu aizsardzību minētajām tiesībām.

(*) OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp.”

12. pants

Nobeiguma noteikumi

1. Ne vēlāk kā 2004. gada 22. decembrī un pēc tam reizi trīs gados Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu, kurā *inter alia*, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtu konkrētu informāciju, tā jo īpaši aplūko 5., 6. un 8. panta piemērošanu, ņemot vērā digitālā tirgus attīstību. Attiecībā uz 6. pantu jo īpaši aplūko to, vai šis pants nodrošina pietiekamu aizsardzību un vai efektīvu tehnoloģisko pasākumu izmantošana negatīvi neietekmē ar likumu atļautās darbības. Vajadzības gadījumā Komisija iesniedz priekšlikumu par grozījumiem šajā direktīvā, jo īpaši, lai nodrošinātu iekšējā tirgus funkcionēšanu saskaņā ar Līguma 14. pantu.

2. Autortiesību blakustiesību aizsardzība saskaņā ar šo direktīvu neskar un nekādi neietekmē autortiesību aizsardzību.

3. Ar šo izveido kontaktkomiteju. Tās sastāvā ir dalībvalstu kompetento iestāžu pārstāvji. Tās priekšsēdētājs ir Komisijas pārstā-

vis, un tā rīko sanāksmes pēc priekšsēdētāja iniciatīvas vai pēc dalībvalsts pārstāvju pieprasījuma.

4. Komitejas uzdevumi ir šādi:

a) izpētīt šīs direktīvas ietekmi uz iekšējā tirgus darbību un norādīt uz visām problēmām;

b) rīkot konsultācijas par visiem jautājumiem, kas izriet no šīs direktīvas piemērošanas;

c) atvieglot apmaiņu ar informāciju par attiecīgajām izmaiņām tiesību aktos un tiesu praksē, kā arī par attiecīgajām izmaiņām ekonomikā, sociālajā jomā, kultūrā un tehnoloģijā;

d) darboties kā komisijai, novērtējot darbu un citu priekšmetu digitālo tirgu, tostarp privātu kopēšanu un tehnoloģisko pasākumu izmantošanu.

13. pants

Īstenošana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2002. gada 22. decembrim izpildītu šīs direktīvas prasības. Par to dalībvalstis nekavējoties informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka metodes, kā izdarīt šādas atsauces.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu svarīgākos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

14. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā tās publicēšanas dienā *Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī*.

15. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 2001. gada 22. maijā

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētāja

N. FONTAINE

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

M. WINBERG